



2020-mut Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.

(Aningaasaqarnermut naalakkersuisoq)

(Siullermeerinnineq)

Naalakkersuisut 2020-mut aningaasanut inatsisissatut matumani siunnersuuteqarnerminni siunnersuut oqimaaqatigiiffiusoq saqqummiuppaat. Demokraatillu tamatumunnga qujarusupput. Ukiumoortumik aningaasanut inatsisini amigartoorutit annertuut takusarsimasagut amerlavallaaqaat. Amigartoorutit taama ittut pingaarnersiuisinnaassuseqannginnermut takussutaannaasarput.

Aningaasanut inatsit oqimaaqatigiiffiusoq nunamut naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanik pisartagaqarunnaarnissamik kissaateqartumut minnerpaaffittut anguniaasariaqarpoq. Eqqaamassarput naalagaaffimmit ataatsimoortumik tapiissutinik pisartagaqarunnaarneq tunngaviatigut isumaqarmat aningaasanut inatsisitta naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutigisartagaata amerlaqataanik sinneqartooruteqarfiusariaqassammat. Tassa imaappoq matumani aningaasanut inatsit 4 milliardit korusuunit missaannik sinneqartooruteqarfiusariaqassaaq. Oqaatigilaralu, taama annertutigisumik sinneqartooruteqarnissaq piviusorsiuunngilluinnarpoq.

2020-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq oqimaaqatigiiffioqqarpoq. Tassa imaappoq isumaqatigiinniarnissanut aningaasartuuteqarfiusussanik siunnersuutissaqaraanni, taava aamma taakku aningaasalersornissaannut siunnersuutissaqartariaqarpoq. Taamaammat Naalakkersuisut qinnuigissavagut tamatumunnga atatillugu erseqqissulioqqullugit, partiiimmi aningaasalersugaanngitsunik kissaateqartarnerat ajoraluartumik akulikippallaartumik takusarparput. Tamannalu Naalakkersuisut ukioq manna akuerinaveersaartariaqarpoq. Tassungalu atatillugu pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu matumani siunnersuutigineqartup inaarutaasumik akuersissutigineqarnissaata tungaanut allanngoqattaartussaammat. Taamaammat Naalakkersuisut nalunaaruteqartarnerminni erseqqissuliortarnissaat partiiiniillu aningaasalersugaanngitsunik kissaatigineqartunut tunngatillugu aalajangersimasuunissaat suli pingaarnervuq.

Taamaammat uagut maani Inatsisartuni tamattaalluta aningaasatigut akisussaassusermik takutitsinissarput pingaaruteqartupilussuuvoq. Tassalu aningaasat pigisagut kisiisa imaluunniit isertitariumaakkagut kisiisa atussavagut.

Isertitat nutaat sipaarutissallu

Oqareernittut, missingersuutinut pitsanngorsaatisatut siunnersuuteqannginnerq Demokraatit piviusorsiuunnginnertut isigaat, taamaammat tamanna aallaqqaasiutigissavara.

Siullertut pisortani allaffissornerup annertuallaarnera suli ajornartorsiutaajuarsinnarpoq. Taamaalilluni



allaffissornermut aningaasat amerlavallaarujussuartut atorneqartarput. Naakkersuisut 2020-mi suliaqarfimmut tassunga 37,5 millionit koruuninik sipaaruteqarnissamik missingersuuteqarnerat, ukiunilu missingersuusiorfiusuni sulii amerlanerusunik sipaaruteqarnissamik missingersuuteqartoqarnera ilisimavara. Tamanna isumaqarpunga annikippallaartoq. Ukiumut 100 millionit koruuninik ataavartumik sipaaruteqarnissaq anguniagaasariaqarpoq, tamannami ukiumut 50 millionit koruunit sinnilaarlugt nalilinnik oqilisaassinermut, atugarissaarnerup pitsanngorsarnissaanut immaqalu oqartussaaffinnik naalagaaffimmit tigusinissamut taamaalillunilu politikikkut nammineerluni aalajangiisinnaassutsip annertusineranik kinguneqarsinnaavoq.

Maani inersuarmi ammaanersiornermut atatillugu oqallinnermi saqqummiussanni oqaatigeriikkattut, innuttaasut SULISINNAASUT SULERUSUNNGITSULLI taama toqqagaqarsimanermikkut pisortanit ikiorsiissutinik pisartagaqarunnaarnissaannut malittarisassanik aalajangersaanissaq aamma pisariaqarpoq. Aamma oqaatigeriikkattut Naalakkersuisut naatsorsorsimavaat innuttaasooq ataaseq pisortanit ikiorsiissutinik pisartagaqarunnaarluni sulileraangat inuiaqatigiinnut tamanna 140.000 koruunit 200.000 koruunillu akornanni iluanaarutaasartoq. Taakku akileraarutitigut akiliutaasartut amerlinerisigut pisortallu ikiorsiissutigisaasa ikilinerisigut pissarsiarineqartarput. Sulerusunngitsut sakkortunerusumik pissuseqarfiginerisigut suliniutinut allanut aningaasanik atugassaqalissaaq. Suliffeqanngitsunit 2.000-it missaanniittunit (kisitsisit kingullit naapertorlugit suliffeqanngitsut aggustimi 2019-imi 1.660-iusut) 100-innaallunniit sakkortunerusumik pissuseqarfiginerisigut sulilersinneqaraluarpata, tamanna 14 aamma 20 millionit koruuninik iluanaaruteqarfiussaaq.

Kiisalu aamma pingaaruteqarpoq inuiaqatigiinnik iluarsartuusseqqinnitta ingerlatiinnarnissaa, naammassisaqarsinnaassuseqarnerulernissaq aningaasatigullu ataavartumik iluanaaruteqarnissaq siunertaralugu. Demokraatini isumaqarpugut taamatut suliaqarneq arriippallaartoq, Naalakkersuisullu sakkortuumik kaammattorusuppagut iluarsartuusseqqinnermik sulineq sukkatsisaqqullugu. Utaqqigaluttuinnassaguttama tamatsinnut akisuneruleralluttuinnassaaq.

Isertitassanik nutaanik eqqartuinitanni sukkatsisaaffigisassatut naleqquttoq alla taassavoq aatsitassarsiorneq. Aatsitassarsioqatigiiffiit nunatsinniittut anginerit ilaasa Aatsitassanut naalakkersuisoqarfimmi suliat ingerlanneqarnerinik allanillu arriippallaarsorisaaqarnerat ilisimaneqarluarpoq. Demokraatini isumaqarpugut assersuutigalugu Kujataani suliniutit ilaat aallartinneqarsinnaasuuppata inuiaqatigiittut aningaasaqarnerput malunnaatilimmik pitsanngoriartinneqarsinnaagaluartoq. Tanbreez aamma Killavaat Alannguanni suliniut assersuutigilaarlakka.

Naalakkersuisut 2019-imi marsip qaammataani isumalluarnartumik tusagassiorfinnut nalunaaruteqarput, tassanilu atuarneqarsinnaavoq Tanbreezip aamma Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akornanni oqaloqatigiinnerit tigussaasumik kinguneqartussamillu ingerlanneqartut.

Tusagassiorfinnullu nalunaarummi Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisooq, Erik Jensen, ima oqarpoq:



“Aatsitassarsiorfiliariniagaq angisoorsuunngilaq, ingerlalluarunili ukiuni qulikkaani qassiini ingerlasinnaalluni. Kujataanilu ilorraap tungaanut saatitsinissaq pisarialerujussuuvoq. Taamaamat pilersaarutip nunatsinnut, Kommune Kujallermut aammalu Tanbreezimut iluaqutaanissaa ilungersuutigisariaqarparput. Suliffissanimmi pilersitsinissaq aningaasatigullu inuiaqatigiit annertunerpaamik pissarsiaqarluarnissaat Naalakkersuisut anguniagarimmassuk.”

Taamaakkaluartorli tamatuma kingorna suliniut pillugu tusagaqarpianngilagut. Soormitaava?

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut qinnuigissavakka nassuiaateqaqqullugit, aatsitassarsiornermut assigiinngitsut sumut killinnerinik, tassungalu atatillugu suliap sooq taama arriitsigisumik ingerlaneranut suna pissutaanersoq nassuiaatigeqqullugu.

Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinnera namminersorluni inuussutissarsiteqarnermik ineriartortitsissaaq

Demokraatini inuiaqatigiinni siuariartortoqarnissaa ineriartortoqarnissaalu kissaatigaarput, isumaqarpugullu ineriartorneq taanna namminersorluni inuussutissarsiteqarnermit pissasoq. Suliffeqarfinnik nukittuunik pilersitsisariaqarpugut aningaasaliinissamut periarfissaminnik pitsanngorsaaffigineqartunik, taamaalillutillu naammassisaqarsinnaassutsiminnik annertusaasinnaallutik siuariartornermillu suliffinnillu pilersitsillutik.

Tamatuma angunissaanut ajornannginnerpaaq tassaavoq suliffeqarfiit aningaasaatiminik amerlanersaannik pigisaqaannartinnissaat. Tamatuma qulakkeernissaanut ajornannginnerpaaq tassaavoq ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinnissaa. Taamaaliornikkummi nunatsinni suliffeqarfiutigit nunani allani suliffeqarfinnut naleqqiullutik unammillersinnaassuteqarnerulissapput, tamatumalu aamma kingunerissavaa suliffeqarfiit aningaasaliinissaminnut akissaqarnerulernerat naammassisaqarsinnaatsimut annertusaataasussaq, suliffinnullu amerlisaataasussaq tamatumalu malitsigisaanik inuiaqatigiit aningaasarsianit akileraarutinit isertitaqarnerulerlutik.

Tamatuma saniatigit inuiaqatigiit isumaginninnikkut ikiorsiissutitigit sipaaruteqassapput, saniatigullu iluaqutissatut amerlanerusut sulilernerisigit inuiaqatigiinni naligiinnginneq aamma minnerulissalluni. Demokraatit ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinnerata siuariartornissamut siumukarnissamullu periusissat pitsaanerpaartaattut isigaat, aamma taama isumaqarnerput tamanit qularutigineqarunanngilaq. Arlaleriaqalutami ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinnissaanik maani ataatsimiittarfimmi siunnersuuteqartarpugut, 2014-imilu aamma 2018-imi qineqqusaarnernut atatillugu ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip appartinneqarnissaanik ilungersuuteqarsimalluta.

Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarut appartinneqaralarpat inuiaqatigiit iluanaarutitigit annaasaqarnissaannik Naalakkersuisut arlaleriarlutik mianersoqquteqartarnerat tusartarparput. Tamanna isumaqatiginngilarput. Isumaqarpugut allanngortitsinermi sunniutaasussat minnerusutut Naalakkersuisunit nalilerneqartut, aamma isumaqarpugut ingerlatseqatigiiffinnut akileraarut appasinnerulerpat suliffeqarfimmik aallartitsinissaq pilerinarnerulersinneqassasoq, tamannalu akileraartarnikkut



siammasinnerusumik toqqammavissamik pilersitsissaaq.

Tamanna tunngavigalugu Demokraatit neriutigaat aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissutissap ilaatut ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutip 2020-mi januaarip aallaqqaataanit atuutilersumik appartinneqarnissaa isumaqatigiissutigineqarsinnaassasoq.

Timersornermut pitsaaliuinernullu aningaasaliinerit

Timersornerup tamatumalu iluaqutissartarpasui sammineqanngippallaarput. Inuiaqatigiittut nunatullu timersornermut siammasinnerusumut timersortartunullu pikkorinnerpaanut nalinginnaasumik aningaasanik ikippallaartunik atuisarpugut.

Timersorneq inuunerissititsisarpoq, peqqinnerulersitsilluni inooriaatsimillu pissuteqartumik nappaateqalernissamut pitsaaliuisarluni. Timersorneq tamarmiussusermik, ataatsimuussuseqarnermik, pimoorussinermik, anguniagaqarusussuseqarnermik pissusissanillu malinnilluarnermik tunisisarpoq.

Timersornerup timersuutillu piginnaasanik suliffeqarnermi piumaneqartunik tunisisarnerat arajutsineqakkajuttarpoq. Anguniagassalersuineq ilinniarneqartarpoq, taakkulu angujumallugit sungiusartoqartarluni. Imminut sukangasumik naalakkersornissap pingaaruteqassusia ilinniarneqartarpoq – pikkorissuussagaanni aallussilluartoqartariaqarpoq sungiusartuarlunilu. Piginnaasat taakku suliffeqarnerup iluani pisariaqartippagut, aamma atuakkamik atuarluni ilinniarneqarsinnaanngillat. Timersornerulli ilagiinnarpai pingaaruteqarluinnartut.

Demokraatit aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissutissamut atatillugu kissaatigaat piffissaq ungasinnerusoq pilersaarusiortoqassasoq, tassuuna qulakkeerumallugu innuttaasut tamarmik ulluinnarni pisussisamisoortumik timersornermik aallutaqartarnissaat, pikkorinnerpaatut timersortartuuneq aliikkutaraluguluunniit timersortartuuneq apeqqutaatinngalu.

Nunatsinni sumiiffinni assigiinngitsuni ivigaasaaqqanik arsaattarfippassuarnik pilersitsinerit takutippaatigut timersorfissat kajungernartuunissaat qanoq pingaaruteqartigisoq, aamma takutippaatigut innuttaasut timersorfissat kajungernartut atorukkaat. Taama ilisimasaqalernerput nutaanik sanaartortoqassatillugu imaluunniit haalinik nutarterisoqassatillugu eqqaamasassavarput. Tamatumunngami aningaasaliinerup qasserpassuariarluni utertussaana upperaarput, inooriaatsimik pissuteqartumik nappaatinut tunngatillugu Peqqinnissaqarfiup tatisimaneqarnera minnerulissammat.

Allatut erseqqilluinnartumillu oqaatigalugu; timersornerup aningaasaliiffiqineqannginnissaa akissaqartinngilarput.

Peqqinnissaq pillugu ataatsimiititaliarsuaq pisariaqarpoq

Ammaanersiornermut atatillugu maani ippassaq oqallinnermi Peqqinnissaqarfipput eqqartungaatsiarpara. Tunngavilersuutigisakka uteqqissanngilakka, pingaarnersiorlugilli naatumik oqaatigiinnassavara uagut Demokraatinit isumaqaratta Peqqinnissaq pillugu ataatsimiititaliarsuarmik suligasuartussamik pilersitsinissamut Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi aningaasassanik nassaarniarnissarput pisariaqarluinnartoq.

Demokraatit tamanna tunngavigalugu isumaqarput Peqqinnissaq pillugu ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsinissaq aningaasanut inatsisissaq pillugu ukiaq manna isumaqatigiinniarnerni



anigaasassarsioreertariaqaripput, ataatsimiititaliarsuarlu Peqqinnissaqarfitta pitsaanerulernissaanut isumassuinermillu katsorsaanermillu ukkatarinniffiulernissaanut kaammattuuteqassaaq.

2018-imi upernaakkut qineqqusaarnermi Demokraatinit erseqqilluinnartumik nalunaarutigaarput peqqinnissaq pillugu ataatsimiititaliarsuaq pisariaqartinneqartoq. Pisariaqartitsinerlu annikillisimangilaq, taamaamat ukiaq manna aallartisalereerniartigu kaammattuutituk sukkanerpaamik pissarsisinnaaniassaagut tamatsinnut iluaqutaasumik piviusunngortissinnaasatsinnik, asuli piumasaaqatitaqanngitsumik ukkatarinniffiunngitsumillu Peqqinnissaqarfimmut amerlanerusunik aningaasaliiginnarata.

Meeqqat inuusuttullu sumiginnagaasimasut ukkatarineqarnerat

Inatsisartunut ilaasortat 31-uvugut, tamattalu isumaqatigiissutigisinnaagunarpurput meeqqanik inuusuttunillu sumiginnaasarneq pillugu inuiaqatigiittut ajornartorsiuteqaratta. Kinguaassiutitigut atornerluineq ataasiinnarluunniit akuerineqarsinnaangilaq. Unammilligassatta annersaat tassaavoq qanoq iliorsinnaanersugut qanorlu iliussanersugut. Ilaatigummi allaaneq ajorpoq nunatsinni nunanilu allani inuit isumaqartut DR-ip Tasiilami aallakaatitassiaa uatsinnik uisitsisuuvoq.

Iluumoortorli tassaavoq ajornartorsiuteqarnera ukiorpassuarni tamatta nalunnginnatsigu. Ilumoortorlu aamma tassaavoq maani inersuarmi tamatta maanna iliuserisatsinnit suli annerusumik iliuseqarnissarput kissaatigaluaratsigu. Ilumoortorli aamma tassaavoq aningaasanik atuinissamut tunngaannangimmat – aningaasat eqqortumik atornerqarnissaat apeqqutaalluinnarpoq.

Meeqqanik inuusuttunillu sumiginnaanerp annertuallaarujussuurtup annikillisarnissaanut nunatut Danmarkimut assammik isaassilluta ikioqqunerput Demokraatinit nuannaarutigisupilussuurtup. Namminerli aamma annertuumik suliniuteqarnissarput erseqqippoq, aamma aallaqqaasiutigalugu sutigut pingaarnersiunissatta oqallisigisariaqarnera erseqqilluinnarpoq.

Matumanilu Demokraatinit isumaqarpugut ataasiakkaat suliniuteqarnermik malugisaqarsinnaaffiini aningaasat atornissaat pingaarnersiortariaqaripput. Ima paasillugu, isumaginninnermut aqutsisoqarfimmut allaffissornikkulluunniit immikkoortunut allanut amerlanerusunik aningaasaliiginnassanngilagut.

Taarsiullugu assersuutigalugu meeqqap/inuusuttup kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasup kialluunniit, pisortani oqartussat atornerluisoqarsimaneranik paasisaqarnerannit nalunaaquttap akunneri 24-t qaangiutsinnagit tarnip pissusiinik ilisimasalimmik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarnissaat qulakkeerniartigu. Imaassinnaavoq oqarasuaatikkut? Immaqa oqalutseqartitsilluni? Iliuseqannginnermit ajunnginnerunngila? Demokraatinit taama isumaqarpugut.

Meeqqagut siunissaraagut, meeqqallu toqqissisimasumik meeraasariaqarput. Meeraq ajortumik pineqarpat imaluunniit kinguaassiutitigut atornerlugaasimappat, taava uagut inuiaqatigiittut ikiorneqarnissaanut piareersimasariaqarpugut. Uagullu maani Inatsisartuni tamatumunnga naammattunik aningaasassaqarnissaa isumagisussaavarput. Tamatuma Aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissutissami pingaarnersiornissaa Demokraatini pingaartippurput.

Taamatullu oqareerlunga, aamma qularutissaanngilaq allatigut, aamma isumaginninnerup iluani, pingaarnersiugassaqarmat. Matumani assersuutigalugu eqqarsaatigaara imminut toquttarnerup pitsaaliorneqarnissaa. Meeqqat inuusuttullu imminut toqunnissamik eqqarsaateqartartut suli amerlavallaarujussuurtup. Nunanut allanut sanilliutissagaanni nunatsinni imminut toquttartut suli



amerlanerujussuupput, taakkulu saniatigut imminnut toqunnissamik eqqarsaateqartut qassiunersut allaallumi immaqqa imminut toqoriaraluarsimasut qujanartumilli iluatsitsisimanngitsut qassiunersut eqqarsaatigissallugu mersernarpoq.

Tamatuma saniatigut Demokraatinit isumaqarpugut isumaginninnikkut ajornartorsiutit pitsaaliorneqarnissaat suli annerusumik nalinginnaasumillu ukkatarinissaat pingaaruteqarluinnartoq. Ukiuni amerlavaallaani ajornartorsiutit ersiutaat kisiisa iluarsiartarsimavagut annikitsuinnarmillu iliuuseqartarsimalluta. Tamanna pisariaqarsimavoq, suliniuteqarnitsinnili allaanngilaq pitsaaliuinissaq pingaarnersiuiinermi ilanngutinngitsoorsimagipput. Ajortumik kinguneqannginnerani qanoq ikiuisimasinnaanerluta misissorsimanngilarput. Ilaqutariit siunnersorneqartarnissaannut tunngasumik nammineq isummassarsiaqarpunga, ataatsimiinnitsinni kingusinnerusukkut oqallisigisassatsinnik, isumassarsialli allat aamma ammaffigilluinnarpakka. Demokraatini aamma isumaqarpugut meeqqanik sumiginnaasarnerup piffissami ungasinnerusumi annikillisarneqarnissaanut annertuumik suliaqarnissatta pitsaasumik aallartisarnissaa pingaaruteqarluinnartoq.

Ilinniartitaaneq pingaartillugu suliniuteqarfigineqaannassaaq

Tamatta isumaqatigiissutigilluarsinnaasarput alla tassaavoq nunatsinni ilinniarsimassutsip nalinginnaasumik qaffassartariaqarnera. Tamatuma suliniutiginera Meeqqat atuarfianni aallartittarpoq. Ilinniartitaanikkut ingerlariaqqinnissamat toqqammavissaaq tassaniimmat.

Suliarli taanna ajoraluartumik allaanngilaq arriippallaartoq. Meeqqat atuarfinni inaarutaasumik misilitsinnerit qaffasissusiat nalinginnaasumik suli appasippallaarpoq, ajornartorsiutaavorlu annertuupilussuaq aaqqiissuteqarfigisariaqagarput. Demokraatini aaqqiissutaasinnaasumik imaaliallaannaq tikkuagassaqaanngilagut, aamma allat taamaagunangillat, taamaassimasuuppammi ajornartorsiut ukiorpassuarni ukkatarineqartuortoq 2019-imi aaqqiissuteqarfigineqareersimassagaluarmat.

Taamaammat Aningaasanut inatsimmut matumunnga atatillugu meeqqat atuarfiannut aningaasanik pingaarsiuisariaqarpugut, suullu pisariaqarnerisa siammasissumik oqallisiginissaannut Demokraatini piareersimavugut. Inissatigut atugassarititaasut pitsaanagerusariaqarpat? Atuartitsinermi atortussat nutarterneqartariaqarpat? Klassini atuartut ikinnerusariaqarpat aamma atuartut klassimi ataatsimi amerlanerpaamik qassiussappat? Marlunnik atuartitsisoqarnermik aaqqissuussisoqassava? Akunnerit atuartitsiviusut amerlanerusariaqarpat imaluunniit ikinnerusariaqarpat?

Qanorluunniit ikkaluarpat suut ukkatarissanerlugit pingaarnersiuiinermilu toqqakkatta qanoq aningaasalersornissaa isumaqatigiissutigisariaqarparput.

Erseqqissumilli oqaatigereersinnaasara tassaavoq arlaatigut ILIUUSEQARTARIAQARPUGUT. Pisarnitsitut ingerlaannarsinnaanngilagut, ajortoqarpormi.

Naggasiineq

Naggasiutigalugu oqaatigissavara Naalakkersuisut isumaqatigiinniartiginissaat Demokraatinit qilanaarigatsigu. Pitsaasumik kinguneqartussamillu isumaqatigiinniartoqarnissaa neriutigaarput.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut sukumiisumik suliareqqitassanngorlugi Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut innersuuppara.